

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

2. De dissolutione matrimonii quoad thorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

tas est, quod sit ei auctor, ut moechetur. Aliter responderi potest, prædicta verba intelligi de dimissione quoad thorum, cuius fuerit acta facta mentio, non autem de dimissione quoad vinculum. Nam cum Christo moveretur quæstio à Pharisæis de perfecta dimissione, qualis fiebat per libellum repudii, & hæc dimissio contineret quoque separationem à thoro & cohabitatione conjugis, & præterea potestatem ducendi aliam uxorem; Christus in sua responsione ita distinxit, ut alterum, scilicet separationem à thoro & cohabitatione, diceret esse licitum, sed ex causa fornicationis dumtaxat, non aliter; alterum verò diceret esse illicitum, & verum adulterium. Cuius responsionis prior pars continetur illis verbis, *Quicumque dimiserit uxorem suam, nisi ob fornicationem, scilicet peccat, quod subaudiendum, vel, quod utique non licet: posterior verò illis verbis, & qui dimissam duxerit, adulterat vel moechatur: ita ut particula, nisi, accipiatur quidem exceptivè, sed ad priorem partem responsionis dumtaxat pertineat, non autem ad alia sequentia.*

§ I.

De dissolutione matrimonii, rati non consummati.

1. Dissolvitur huiusmodi matrimonium per Religionis ingressum.
2. Per dispensationem summi Pontificis.

1. **C**eterum matrimonium ratum, non consummatum, inter fideles dissolvi posse per solemnem Religionis approbatam ingressum seu professionem, ab altero conjugum factam, etiam altero repugnante, patet ex cap. *Commissum* 16. sup. *De sponsalibus & aliis similibus*, Coac. Trid. Sess. 24. can. 6. manensque in sæculo post emissam professionem alterius (quam expectare teneatur) si continere nolit, iterum contrahere potest, cap. *Ex publico* 7. sup. *De convers. conjugat.* Ratio, cur dissolvi tunc matrimonium possit, licet sit Sacramentum, est, quia repræsentat unionem Christi cum Ecclesia tantum per gratiam, non etiam per charitatem & naturæ conformitatem: ideoque cum illa sit dissolubilis per peccatum mortale, etiam matrimonium, unionem illam repræsentans, dissolubile erit & imperfectum Sacramentum

Cum enim Sacramentum matrimonii primò significet conjunctionem Christi cum anima, per gratiam: secundò conjunctionem Christi cum Ecclesia, per charitatem, tertio conjunctionem Christi cum Ecclesia, per naturæ conformitatem: & ex his significationibus primam dumtaxat habet matrimonium, ratum, non consummatum, quippe per quod conjugati nondum sint perfectè duo in carne una: non est perfectum Sacramentum, quoad omnem significationem, sed imperfectum, & dissolubile.

Non obstat illud *Quos Deus conjunxit, homo non separet*: quia intelligitur de matrimonio consummato, non autem de rato tantum.

2. Secundò, dissolvi potest per dispensationem summi Pontificis, prout constat sæpè ex gravibus causis dispensasse, vide Navar. in *Manuale* c. 22. n. 21.

Cur autem non æquè dissolvatur per Ordinis sacri, vel etiam Episcopalis susceptionem, atque per professionem Religionis approbatam, ratio est hæc, quia Ordo sacer & status Episcopalis non pugnat ex natura sua cum statu conjugali & usu matrimonii (prout patet in Sacerdotibus & Episcopis Græcis) sicut Religio, quæ est mors quædam spiritalis, consistens in totali rerum omnium temporalium abdicacione.

§ II.

De dissolutione matrimonii quoad thorum.

1. Casus, quibus hoc modo dissolvitur matrimonium.
2. Casus, quibus non dissolvitur.

1. **C**ertissimi porro Juris est, matrimonium ratum & consummatum posse etiam inter fideles dissolvi quoad thorum & cohabitationem, manente inter eos vinculo matrimonii, ut patet ex toto hoc Tit. Decretal. & definitur per Concil. Trident. Sess. 24. can. 8. Et quidem primò fieri id potest mutuo consensu, ad perfectiorem statum acquirendum: veluti si uterque voveat perpetuam castitatem, aut ad Religionem transeat, c. 1. & 2. sup. *De convers. conjugat.*

Secundò, fit hæc separatio, si alter conjugum spiritaliter fornicatus fuerit, nempe si

labatur in hæresim, vel in gentillimum decidat, *c. 2. & seq. h. t.*

Tertiò, si alter alterum impellat ad peccatum, ita ut cum eo sine periculo offensionis divinæ, suspicionis apud homines, participationis in crimine, cohabitare non possit, *d. e. 2. h. t.* Eadem est ratio, si dimissio iudicetur necessaria ad emendationem & correctionem uxoris, *c. Si vir 3. inf. de adulteriis.*

Quartò, si alter in alterum sæviat nimium: nisi forte maritus sufficientem det cautionem, arbitrio iudicis, de non offendenda uxore, *c. 1. sup. de lite non contestata &c.*

Quintò, Vorum ultramarinum, ad liberandam terram sanctam etiam invita uxore, vir emittere & adimplere potest, *cap. Ex multa §. in sancta sup. De voto & voti redempt.*

Sextò, si alter conjugum adulterium vel fornicationem (quo nomine omnis illicitus coitus etiam contra naturam continetur) commiserit, *c. Accusatores, c. Intelleximus, & c. fin. inf. de adulteriis, juxta illud:*

Frangenti fidem, fides frangatur eidem. Idque obtinet, licet alter alteri juraverit, nunquam se repudiaturum, quia causa adulterii vel fornicationis supervenientis semper excepta videtur, *c. Quomodo 25. sup. de iurejurando.* Pendente autem iudicio de adulterio, non fiet separatio thori, nec ante probatam accusationem privari accusatus debet iure, quod in alterum habet, *c. 2. sup. de lite non contestata &c.* Attamen non tenetur vir uxorem, vel contrà, ob adulterium aut fornicationem dimittere, si poenitentia ducta emendetur, nec perseveret in crimine: imò cessante scandalo, dimissam & non perseverantem in crimine potest sibi reconciliare. Alioqui adultera, quam recipere non vult, ad agendam perpetuam poenitentiam in claustro aliquo cum mulieribus Religiosis collocanda est, *cap. Gaudeamus 19. sup. de convers conjugat.*

Cæterum observandum, licet alteri conjugum hanc separationem ob fornicationem alterius facere propria auctoritate, quoad thorum dumtaxat, non etiam quoad cohabitationem, quia est res publica & quæ scandalo esse potest, ideoque non nisi iudicio Ecclesiæ fieri debet, *c. Porro 3. h. tit. nisi adulterium fuerit omninò publicum & notorium, c. Significasti Aboctit.*

Ob furtum, verò vel aliud crimen, aut ob morbum conjugis non fit hæc separatio, *d. e. 2. h. t.* Nec observatur *Novel. De nuptiis, c. 16. §. hinc itaque causas;* neque *l. tubemus §. inter culpa Cod. de repudiis;* nec rursus *Novel. 117. c. 8. & seq.* quia per Jus Canoniceum, cui in causis matrimonialibus standum est, corriguntur.

2. Sed & certis casibus alter conjugum separari ob fornicationem seu adulterium non potest. Primò, quando tantum materiale est adulterium: veluti si mulier vim passa fuerit, *can. Itane, cum similibus xxxii. q. 5.* ubi non est culpa, ibi nec pœna esse debet: vel si quis fraudulenter sub specie mariti aliquam cognoverit, *can. In lectum xxxi. q. 2.*

Secundò, quando uterque pari crimine tenetur, *c. Intelleximus & c. fin. inf. de adulteriis;* quia paria delicta mutua compensatione tolluntur.

Tertiò, quando vir uxori fuit auctor adulterii, veluti si eam prostituerit, *c. Discretionem sup. De eo qui cognovit consanguineam &c.*

Quartò, quando post cognicum adulterium uxoris rem cum ea habuit, *can. Si quis uxorem xxxii. q. 3.*

Quintò, quando repudiata uxore ante Baptismum, ambo deinde ad fidem convertuntur, nam uxore, licet fuerit à secundo viro ante Baptismum cognita, prior nihilominus erit reconcilianda, *c. Gaudeamus h. t.* Si sine causa & temerè uxor diverterit, excommunicatur, *can. Si qua mulier Dist. 30.* (nisi ex iracundia divertens redierit statim) & restitui ante omnia marito repetenti, sicut & è diverso, debet: nisi exceptio fuerit legitima, ut si uxor virum repetens publicè sit adultera, vel viro repetente uxorem timeatur nimia ejus sævitia. Videantur quæ supra diximus de hac restitutione, *Tit. De restitut. spoliatorum lib. 2.*

TITULUS XX.

De donationibus inter virum & uxorem, & de dote post divortium restituenda.

1. Dos quid sit. Est adventitia vel Professitia.

2. De